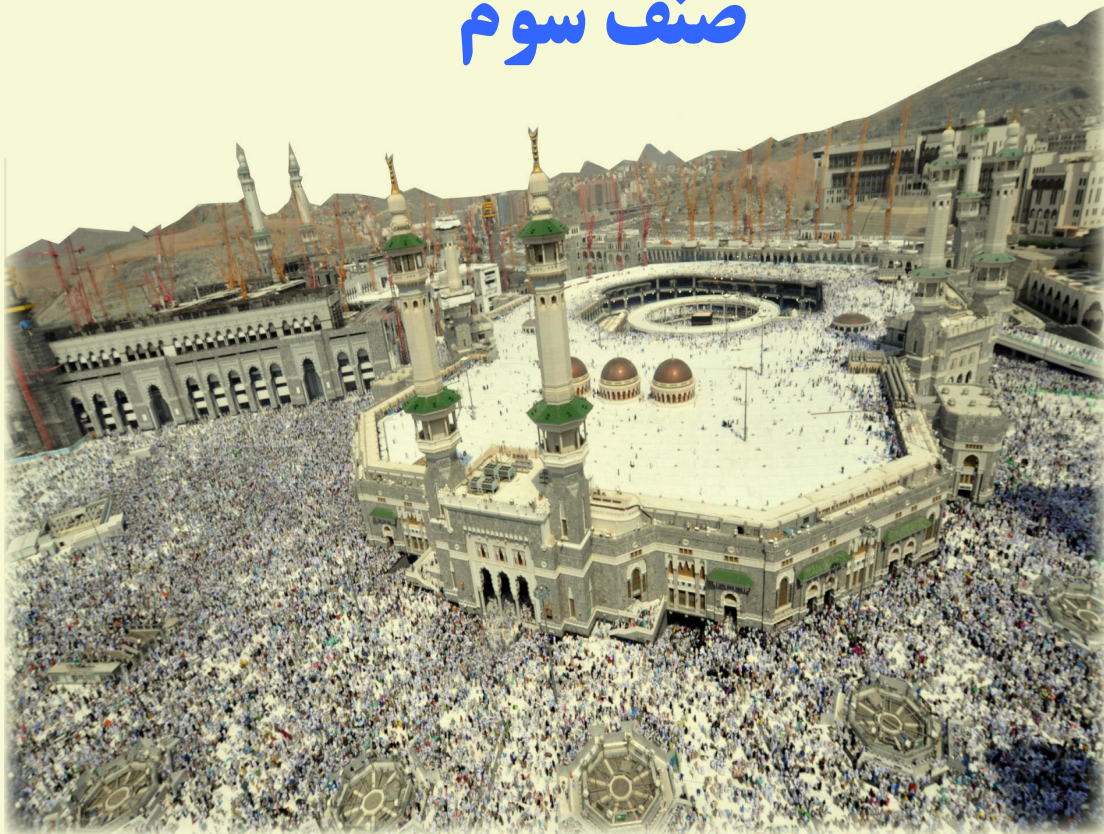

تعلیم و تربیه اسلامی

صنف سوم

سال چاپ: ۱۳۹۸ هـ. ش.

سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه بان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پستون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تعلیم و تربیه اسلامی

صنف سوم

سال چاپ: ۱۳۹۸ هـ. ش.

أ

مشخصات کتاب

مضمون: تعلیم و تربیه اسلامی

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش تعلیم و تربیه اسلامی نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: سوم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۸ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ‌خانه:

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقراً باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه گان هویدا است، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می نمایند. در چنین برهه سرنوشت ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می باشد.

از همین رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت های مهم وزارت معارف پنداشته می شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی با کیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به عنوان تربیت کننده گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه های فردای کشور می خواهیم تا از فرصت ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن ها در این راه مقدس و انسان ساز موفقیت استدعا دارم. با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مرفعی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست

صفحه	عنوان
۱	ایمان مفصل
۳	کلمه تمجید
۵	کلمه توحید (۱)
۷	کلمه توحید (۲)
۹	آیت الکرسی (۱)
۱۱	آیت الکرسی (۲)
۱۳	آیت الکرسی (۳)
۱۵	فضایل آیت الکرسی
۱۷	توحید
۱۹	شرک
۲۱	نمونه‌های شرک
۲۳	کفر
۲۵	استنجا (۱)
۲۷	استنجا (۲)
۲۹	فرايض وضو
۳۱	آب وضو
۳۳	آب‌های که طهارت با آن جایز نیست
۳۵	شکننده‌های وضو

صفحه	عنوان
۳۷	اوقات نمازهای پنجگانه
۳۹	فروضهای نماز
۴۳	نماز وتر
۴۵	دعای قنوت (۱)
۴۷	دعای قنوت (۲)
۴۹	دعای قنوت (۳)
۵۰	دعای قنوت (۴)
۵۱	نماز جماعت
۵۳	صف بستن
۵۵	آداب مسجد
۵۷	آداب قضای حاجت
۵۹	اخلاق مسلمان
۶۱	حقوق والدین
۶۳	آداب و رفتار با معلم
۶۵	رفتار با خویشاوندان
۶۷	محیط زیست
۶۹	رفتار با حیوانات
۷۱	پاکیزه‌گی
۷۳	بی‌هوده سخن گفتن
۷۴	خصلت‌های مسلمان

ایمان مفصل

ما به خدا تعالی، فرشته‌گان، کتاب‌های آسمانی،
پیامبران، روز آخرت و قضا و قدر
(خیر و شر) که از طرف خداوند تعالی است،
ایمان داریم.

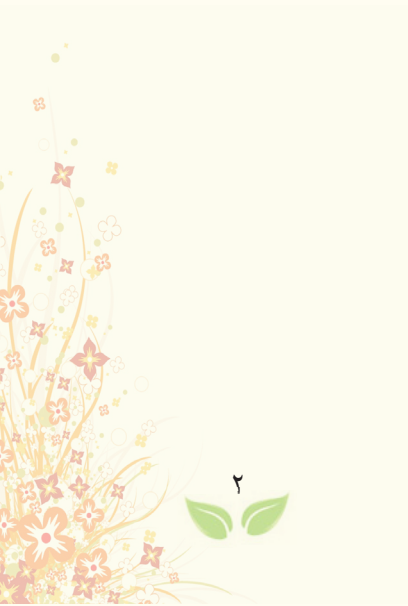

شاگردان ارکان ایمان را از یکدیگر بپرسند.

- ۱- ارکان ایمان را نام بگیرید.
- ۲- ایمان مفصل را از حفظ بگویید.
- ۳- ما به قضا و قدر..... داریم.

كلمة تمجيد

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ
أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

تكرار كلمهها:

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

سُبْحَانَ اللَّهِ

وَاللَّهُ أَكْبَرُ

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

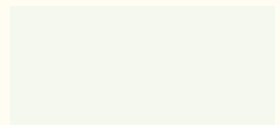
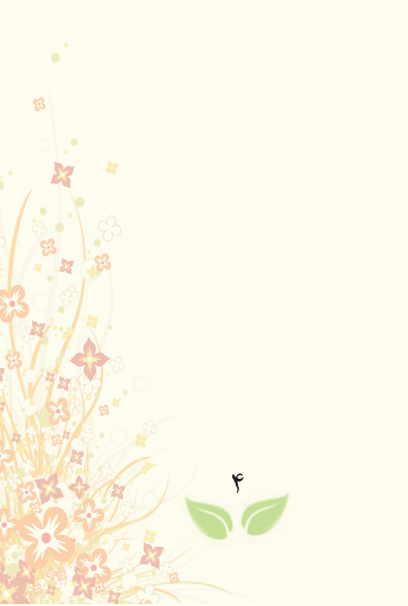
شاگردان کلمه تمجید را در گروه‌ها بین هم تکرار نمایند.

۱- کلمه تمجید را از حفظ بگویید.

۲- کلمه تمجید را تکمیل کنید:

سبحان الله والحمد لله....

كلمة توحيد (۱)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ...

تكرار كلمه‌ها:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ✓

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ✓

لَهُ الْمُلْكُ ✓

وَلَهُ الْحَمْدُ. ✓

فعالیت

شاگردان کلمه توحید را از همدیگر پرسند.

ارزیابی

۱- کلمه توحید را از حفظ بگویید.

۲- تکمیل کنید:

لا اله الا الله..... وله الحمد.....

کلمہ توحید (۴)

يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

تکرار کلمہ ہا:

يُحْيِي وَيُمِيتُ ✓

وَهِوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ ✓

بِيَدِهِ الْخَيْرُ ✓

وَهِوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ✓

فعالیت

شاگردان به شکل گروهی کلمه توحید را بخوانند.

ارزیابی

۱- کلمه توحید را با آواز بلند بخوانید.

۲- کلمه توحید را از حفظ بگویید.

۳- تکمیل کنید:

یحیی..... بیده الخیر.....

آیت الکرسی

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...

شاگردان بخش اول آیت الکرسی را بخوانند، تکرار کنند و از یکدیگر پرسند.

۱- بخش اول آیت الکرسی را بخوانید.

۲- بخش اول آیت الکرسی را از حفظ بگویید.

۳- تکمیل کنید:

لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ.....

آیت الکرسی (۳)

﴿...يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (بقره/۲۵۵)

شاگردان بخش دوم آیت الکرسی را بخوانند، تکرار نمایند و از یکدیگر پرسند.

- ۱- بخش دوم آیت الکرسی را بخوانید.
- ۲- بخش دوم آیت الکرسی را از حفظ بگویید.

آیت الکرسی (۳)

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا
شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ
حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (بقره / ۲۵۵)

شاگردان آیت الکرسی شریف را با آواز بلند بخوانند و نیز از یکدیگر
پرسند.

۱- آیت الکرسی را بخوانید.

۲- تکمیل کنید:

– اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ وَلَا نَوْمٌ

– وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

فضایل آیت الکرسی

– خواندن آیت الکرسی ثواب زیاد دارد.

پیامبر ﷺ فرموده است:

«هر گاه به بستر خواب رفتی، آیت الکرسی را بخوان، در این صورت از طرف خداوند نگهبانی برایت تعیین می گردد و تا صبح هیچ شیطانی به تو نزدیک نمی شود.»^(۱)

– ما بعد از هر نماز فرض آیت الکرسی را می خوانیم.

شاگردان به کمک معلم در مورد فضایل آیت الکرسی با هم گفتگو نمایند.

۱- پیامبر ﷺ در مورد آیت الکرسی چه فرموده است؟

۲- خواندن..... ثواب دارد.

۳- بعد از هر نماز.....

توحید

یگانه دانستن خداوند جَلَّ جَلَالُهُ را توحید گویند.

الله جَلَّ جَلَالُهُ یگانه است.

شریک و مانند ندارد.

از هر عیب پاک است.

ما فقط الله جَلَّ جَلَالُهُ را می پرستیم.

الله جَلَّ جَلَالُهُ آفریدگار تمام مخلوقات است.

غیب دانستن خاصه الله جَلَّ جَلَالُهُ است.

شاگردان با همکاری معلم در مورد عبادت الله ﷺ گفتگو کنند.

۱- توحید چه را گویند.

۲- تمام موجودات را کی آفریده است؟

شُرک

شریک دانستن مخلوق را با الله جَلَّالَهُ شرک
می گویند.

شرک بزرگترین گناه است.

عبادت غیر الله شرک است.

الله جَلَّالَهُ مشرک را نمی بخشد.

مشرک به بهشت داخل نمی شود.

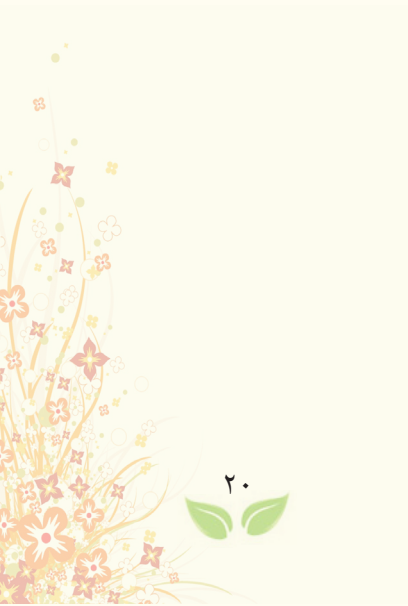

شاگردان در مورد شرک با استفاده از متن درس بین هم سوال و جواب کنند.

۱- شرک چه را گویند؟

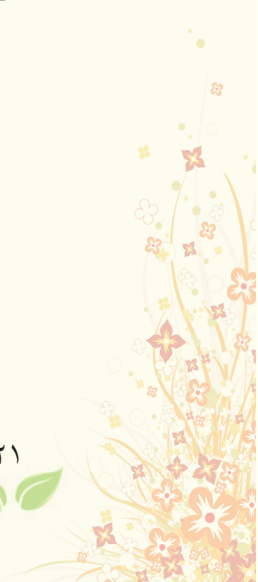
۲- آیا مشرک به بهشت می‌رود؟

نمونه‌های شرک

نمونه‌های شرک عبارت اند از:

- سجده کردن به غیر الله
- انجام دادن عبادت به غیر الله
- تعظیم به بت‌ها، آتش و غیره
- شریک ساختن مخلوق در صفات الله جَلَّالٌ

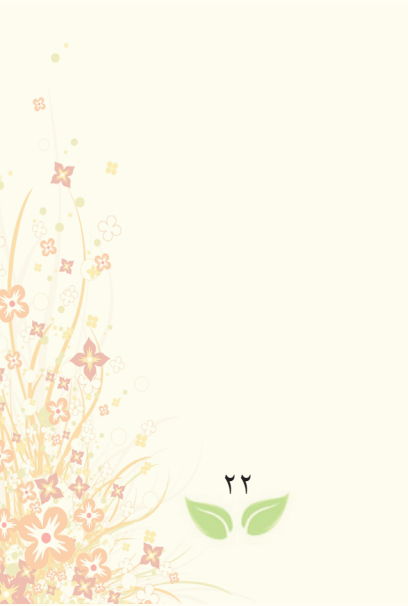

شاگردان در مورد نمونه‌های شرک گفتگو کنند.

۱- سجده کردن به غیر الله از جمله چیست؟

۲- نمونه‌های شرک را بیان کنید.

کُفر

کُفر به معنای انکار کردن است.

نمونه‌های کُفر:

- انکار کردن از الله جَلَّ جَلَالُهُ و رسول او صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
- انکار کردن از دین اسلام
- تمسخر به دین اسلام
- خود را کافر گفتن
- ما باید از گفتن الفاظ کُفری پرهیزیم.

شاگردان با استفاده از متن درس، در مورد کُفر، گفتگو کنند.

- ۱- کفر به معنای چیست؟
- ۲- ما باید از گفتن..... پرهیزیم.
- ۳- نمونه‌های کفر را نام بگیرید.

استنجا

معنای استنجا:

پاک کردن شرمگاه را استنجا گویند.

می‌توان به اشیای ذیل استنجا کرد:

– آب

– کلوخ

– سنگ

– کاغذ تشناب

ما با دست چپ، استنجا می کنیم.

در صورتی که نجاست زیاد باشد، استنجا با آب
واجب است.

شاگردان در مورد اشیای که به آن استنجا می شود، گفتگو نمایند.

۱- استنجا را تعریف کنید.

۲- با کدام چیزها استنجا کردن جایز است؟

استنجا (۳)

چیزهای که استنجا کردن با آن جایز نیست:

– استخوان

– سرگین

– طعام

و همچنان با دست راست استنجا جواز ندارد.

شاگردان چیزهای را که استنجا کردن با آنها درست نیست از یکدیگر
پرسند.

۱- استنجا کردن با این چیزها جایز نیست:

۱- ۲- ۳-

۲- چیزهای را که استنجا کردن با آن جایز نیست نام بگیرید.

فروض‌های وضو

فروض‌های وضو چهار است

۱- شستن تمام روی

۲- شستن دست‌ها با آرنج‌ها

۳- مسح چهارم حصه سر

۴- شستن پاها با بجلک‌ها

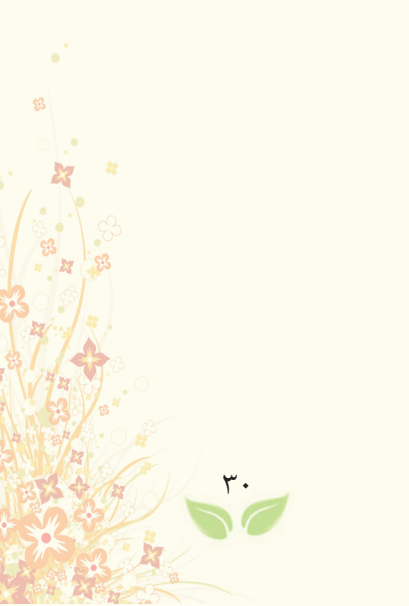

شاگردان در صحن مکتب تحت راهنمایی معلم عملاً وضو کنند.

۱- فرض‌های وضو چند است؟

۲- فرض‌های وضو را نام بگیرید.

آب وضو

با آب‌های زیر وضو جایز است

۱- آب باران

۲- آب چشمه‌ها و نهرها

۳- آب چاه‌ها

۴- آب دریا

۵- آب برف، ژاله و یخ

۶- آب حوض‌های بزرگ

بر ما لازم است تا با آب پاک وضو کنیم

شاگردان در مورد انواع آب‌های که وضو با آنها جایز است گفتگو کنند.

۱- با کدام آب‌ها وضو کردن جایز است؟

۲- تکمیل کنید:

بر ما لازم است تا با وضو کنیم.

آب‌های که طهارت با آن جایز نیست

- ۱- مایعاتی که آب گفته نمی‌شوند.
مانند آب میوه‌ها، چای، شوربا و غیره.
- ۲- آبی که چیز نجس در آن افتاده باشد.
- ۳- آبی که یک بار با آن وضو و یا غسل شده باشد.
ما باید از وضو کردن با آب ناپاک خود داری کنیم.

شاگردان در مورد آب پاک و آب ناپاک گفتگو کنند.

۱- با کدام آب‌ها وضو کردن جایز نیست؟

۲- ما باید کنیم.

شکننده‌های وضو

شکننده‌های وضو عبارت اند از:

- ۱- بیرون شدن مواد غایبه، پیشاب و باد از شرمگاه
- ۲- بیرون آمدن و جاری شدن خون و چرک از بدن
- ۳- قی کردن به دهن پر
- ۴- خواب
- ۵- بیهوشی
- ۶- دیوانه‌گی
- ۷- با صدای بلند در نماز خندیدن

شاگردان به گروه‌های کوچک تقسیم شده و شکننده‌های وضو را از یکدیگر پرسند.

- ۱- شکننده‌های وضو چند است؟
- ۲- شکننده‌های وضو را نام بگیرید.

اوقات نمازهای پنج‌گانه

۱- صبح

از طلوع صبح صادق تا طلوع آفتاب

۲- وقت نماز ظهر (پیشین)

از زوال آفتاب تا دو چند شدن سایه هر چیز

۳- وقت نماز عصر (دیگر)

از ختم وقت پیشین تا غروب آفتاب

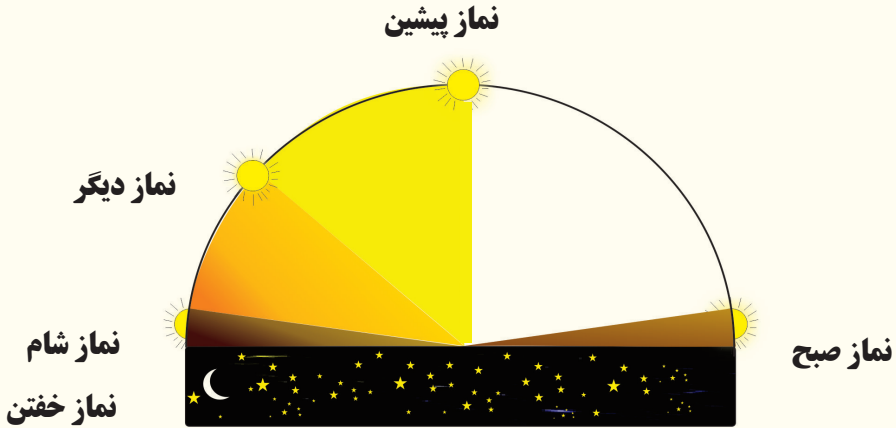
۴- وقت نماز مغرب (شام)

بعد از غروب آفتاب تا گم شدن شفق

۵- وقت نماز عشاء (خفتن)

از ختم وقت شام تا ختم شب

اوقات نمازهای پنج گانه

شاگردان نام و اوقات نمازهای پنج گانه را از یکدیگر پرسند.

- ۱- نمازهای پنجگانه را نام بگیرید.
- ۲- وقت نماز پیشین را بگویید.
- ۳- وقت نماز صبح.....

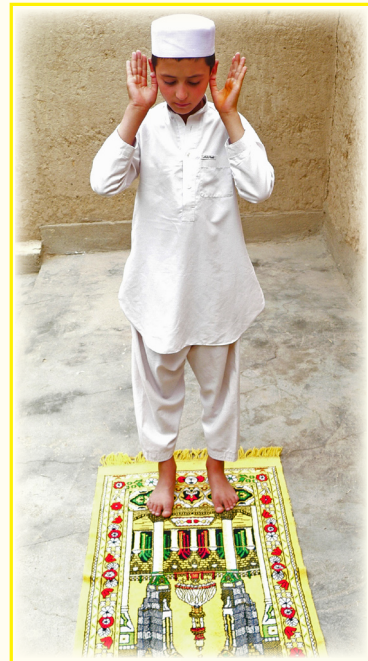

فروض‌های نماز

در نماز هفت چیز فرض است:

۱- تکبیر تحریمه

۲- قیام (ایستادن)

۳- قرائت (خواندن)

۴- رکوع

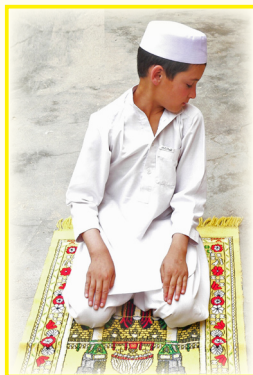
۵- سجده

۶- قعدۀ اخير

۷- بيرون شدن از نماز (سلام دادن).

معلم برای شاگردان هدایت می‌دهد تا به طور عملی نماز بخوانند.

۱- فرض‌های نماز چند است؟

۲- فرض‌های نماز را نام بگیرید.

نماز وتر

خواندن نماز وتر، واجب است.

نماز وتر سه رکعت است.

نماز گزار:

– در رکعت سوم بعد از قرائت سوره، با گفتن

تکبیر هر دو دست خود را بلند می کند.

– بعد از تکبیر دست راست را بالای دست چپ

گذاشته دعای قنوت را می خواند.

شاگردان نماز وتر را در داخل صنف به طور عملی ادا کنند.

- ۱- نماز وتر چند رکعت است؟
- ۲- خواندن نماز وتر..... است.
- ۳- دعای قنوت در رکعت چندم وتر خوانده می شود؟

دُعای قنوت (۱)

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ
وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ ...

شاگردان بخش اول دعای قنوت را به شکل دسته جمعی با آواز بلند بخوانند.

۱- بخش اول دعای قنوت را از حفظ بگویید.

۲- تکمیل کنید:

—اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ..... وَنُؤْمِنُ بِكَ.....

دعای قنوت (۳)

وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتَّزِعُكَ مِنْ
يَفْجُرِكَ...

شاگردان قسمت دوم دعای قنوت را با آواز بلند بخوانند و همچنان
از یکدیگر پرسند.

قسمت دوم دعای قنوت را از حفظ بگویید.

دعای قنوت (۳)

اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ
نَسْعَى...

شاگردان قسمت سوم دعای قنوت را به طور دسته جمعی با آواز بلند
بخوانند.

۱- قسمت سوم دعای قنوت را از حفظ بگویید.

۲- اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ نَسْعَى

دعای قنوت (۴)

وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ
عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحَقٌ.

شاگردان بخش آخر دعای قنوت را با آواز بلند بخوانند.

۱- قسمت آخر دعای قنوت را بخوانید.

۲- دعای قنوت را از حفظ بگویید.

نماز جماعت

پیامبر ﷺ فرموده است:

«ثواب نماز با جماعت بر نماز تنها گزار بیست و

هفت مرتبه بیشتر است»^(۱).

— ما نماز را با جماعت می خوانیم.

— نماز پیشین و دیگر در جماعت، خفیه (آهسته)

خوانده می شود.

— نماز شام، خفتن و صبح در جماعت، به جهر

(آواز بلند) خوانده می شود.

ما، در نمازهای جهری به قرائت امام گوش

می‌دهیم.

شاگردان در مورد نماز جماعت گفتگو کنند.

- ۱- پیامبر ﷺ در مورد نماز جماعت چه فرموده است؟
- ۲- کدام نمازها در جماعت، خفیه خوانده می‌شود؟
- ۳- کدام نمازها در جماعت به جهر خوانده می‌شود؟

صف بستن

حضرت محمد ﷺ فرموده است:

«صف‌های تان را برابر کنید؛ زیرا برابر ساختن صف

از جمله نماز است»^(۱).

۱- کنار همدیگر شانه به شانه ایستادن سنت است.

۲- برابر نساختن صف سبب کینه و نفاق می‌گردد.

شاگردان ایستادن در صف جماعت را در داخل صنف تمثیل کنند.

- ۱- پیامبر ﷺ در مورد صف نماز چه فرموده است؟
- ۲- برابر نبودن صف سبب چه می‌گردد؟
- ۳- کنار همدیگر..... سنت است.

آداب مسجد

پیش از داخل شدن به مسجد وضو می‌نماییم.

با پای راست داخل مسجد می‌شویم و این دعا را می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»

هنگام بیرون شدن از مسجد با پای چپ بیرون

می‌شویم و این دعا را می‌خوانیم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ».

از پیش روی نماز کسی نمی‌گذریم.

گپ زدن بی مورد، سرو صدا کردن در مسجد

درست نیست.

فعالیت

شاگردان در مورد آداب مسجد گفتگو نمایند.

ارزیابی

۱- قبل از داخل شدن به مسجد.....

۲- چند نمونه از آداب مسجد را بیان کنید؟

آداب قضای حاجت

ما باید در هنگام قضای حاجت آداب ذیل را رعایت
نماییم:

وقتی که به بیت الخلاء می‌رویم، باید این دعا را
بخوانیم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ»

پس از خارج شدن، این دعا را می‌خوانیم: «غُفْرَانِكَ»
هنگام داخل شدن، پای چپ و هنگام بیرون شدن
پای راست را پیش می‌گذاریم.

هنگام قضای حاجت، رو و پشت به قبله نمی‌نشینیم.

از پیشاب کردن در آب خود داری می‌کنیم.

با دست چپ محل نجاست را پاک می‌کنیم.

شاگردان در مورد استنجا گفتگو کنند.

۱- دعای داخل شدن به بیت الخلا را بگویید.

۲- دعای بیرون شدن از بیت الخلا را بگویید.

۳- محل نجاست را با کدام دست پاک می‌کنیم؟

اخلاق مسلمان

پیامبر ﷺ فرموده است: «من تنها برای تکمیل

خوبی‌های اخلاق، فرستاده شده‌ام.»^(۱)

اخلاق مسلمان این است:

- هیچ کس را حقیر نمی‌شمارد.
- نسبت به یکدیگر عفو و گذشت می‌داشته باشد.
- به والدین خود نیکی کرده، در مقابل آنها به آرامی سخن گفته و از آنها اطاعت می‌کند.
- از بدگمانی و جاسوسی خود داری می‌کند.

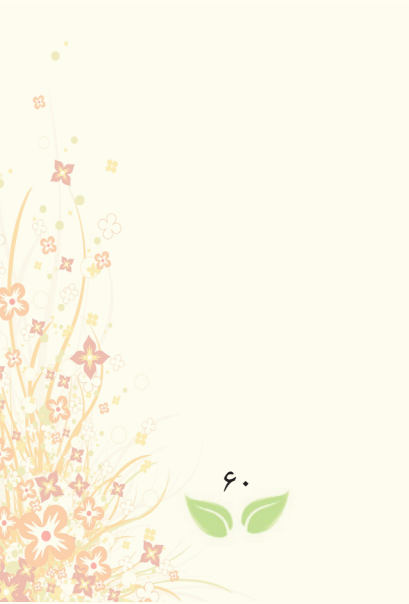
- از گفتن الفاظ بد اجتناب می کند.
- دروغ نمی گوید، غیبت نمی کند، کسی را فریب و دشنام نمی دهد.

شاگردان در مورد اخلاق مسلمان با همدیگر گفتگو نمایند.

- ۱- پیامبر ﷺ در مورد اخلاق چه فرموده است؟
- ۲- چند نمونه از اخلاق مسلمان را بگویید.

حقوق والدین

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده است: «به درستی که، خداوند توصیه می کند شما را به نیکی در برابر مادران تان، سپس توصیه می کند شما را به نیکی در برابر پدران تان». (۱)

- ما پدر و مادر خود را دوست داریم.
- با پدر و مادر خود همیشه کمک می کنیم.
- در کارهای خیر از آنها فرمانبرداری می کنیم.
- با پدر و مادر خود نیکی می کنیم.
- در مقابل آنها با ادب و احترام رفتار می کنیم.
- به صدای آنها زود پاسخ می دهیم.

شاگردان در مورد حقوق پدر و مادر در گروه‌های مختلف گفتگو نمایند.

۱- پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در مورد حقوق والدین چه فرموده اند؟

۲- حقوق والدین را بیان نمایید.

درس سی و دوم

آداب و رفتار با معلم

رسول الله ﷺ فرموده است: « به تحقیق که من

معلم فرستاده شده ام.»^(۱)

معلم مانند پدر یا مادر ما است.

ما به درس معلم گوش فرا می دهیم.

در بین سخن او گپ نمی زنیم.

در حضور او پر حرفی، بازی و شوخی نمی کنیم.

هرگاه در درس کدام مشکلی داشته باشیم؛ از

او می پرسیم.

بدون اجازه او، از صنف بیرون نمی شویم.

نصیحت معلم را می‌پذیریم.

در مورد رفتار در مقابل معلم گفتگو نمایید.

- ۱- چند نمونه از رفتار با معلم را نام بگیرید.
- ۲- پیامبر ﷺ در مورد معلم چه فرموده است؟

درس سی و سوم

رفتار با خویشاوندان

رسول الله ﷺ فرموده است:

«هر کس که می‌خواهد روزی اش زیاد گردد و
عمرش طولانی شود، باید که صلۀ رحم داشته
باشد.» (۱)

ما خویشاوندان خود را دوست داریم.
با خویشاوندان خود به نیکی رفتار می‌کنیم.
با آنها قطع رابطه نمی‌کنیم.
در کارها با آنها کمک می‌کنیم.

۱- صحیح البخاری.

به آنها ضرر نمی‌رسانیم و آنها را اذیت نمی‌کنیم.
در میان آنها تفرقه افگنی و سخن‌چینی نمی‌کنیم.

شاگردان در مورد رفتار با خویشاوندان با هم گفتگو کنند.

- ۱- با خویشاوندان باید چگونه رفتار کنیم؟
- ۲- پیامبر ﷺ در مورد رفتار با خویشاوندان چه فرموده است؟

محیط زیست

پیامبر ﷺ فرموده است: «ماحول و اطراف

خویش را پاکیزه نگهدارید». (۱)

ما مکلف هستیم تا محل زنده‌گی خود را پاک
نگهداریم.

در ماحول خانه و مکتب درخت غرس می‌نماییم
و از آن مراقبت می‌کنیم.

گل‌ها و سبزه‌ها را آب می‌دهیم.

کثافات را در زباله دانی مخصوص آن می‌اندازیم.

پوست میوه، پوش وقوطی مواد خوراکی را
در راه‌ها نمی‌اندازیم.
در سرسبزی و شادابی محیط خود تلاش می‌کنیم.

شاگردان در مورد پاک نگهداری محل زنده‌گی باهم گفتگو نمایند.

برای پکی محل زنده‌گی مان چه باید بکنیم؟

رفتار با حیوانات

«پیامبر ﷺ از جنگانیدن و (اذیت کردن)

حیوانات منع فرموده است»^(۱).

ما در برابر حیوانات از مهربانی کار می‌گیریم.

- به حیوانات گرسنه و تشنه گاه، دانه، آب و

علف می‌دهیم.

- آن‌ها را نمی‌زنیم و بر آن‌ها ظلم نمی‌کنیم.

- کشتن حیوانات مضر مانند، مار، گژدم، موش،

گرگ و... روا است.

شاگردان در مورد رفتار با حیوانات گفتگو کنند.

پیامبر ﷺ در مورد جنگانیدن حیوانات چه فرموده است؟
چند نمونه از رفتار با حیوانات را نام بگیرید.

پاکیزه‌گی

پیامبر ﷺ فرموده است: « دین اسلام بر اساس

پاکی بنا نهاده شده است. » (۱)

هر صبح دندان‌های خود را با مسواک یا برس

پاک می‌نماییم.

قبل از غذا خوردن و بعد از غذا خوردن

دست‌های خود را می‌شوئیم.

با دست‌های آلوده و نا پاک غذا نمی‌خوریم.

بدن خود را خوب می‌شوئیم و لباس‌های پاک

می‌پوشیم.

بعد از تشناب رفتن دست‌های خود را با آب

پاک و صابون می‌شوئیم.

- پاکیزه‌گی از مریضی‌ها جلوگیری می‌کند.

شاگردان در مورد پاکیزه‌گی با هم گفتگو کنند.

پیامبر ﷺ در مورد پاکی چه فرموده است؟

پاکیزه‌گی از می‌کند.

با دست‌های غذا نمی‌خوریم.

درس سی و هفتم

بیهوده سخن گفتن

پیامبر ﷺ فرموده است: «کسی که به خدا و روز
آخرت ایمان دارد، پس باید سخن نیک بگوید و یا
خاموش باشد.» (۱)

- از سخنان بی فایده خود داری می کنیم.
- بیش از اندازه سخن نمی گوئیم.
- سخن های خود را سنجیده می گوئیم.
- از بیهوده گویی پرهیز می کنیم.

شاگردان در مورد سخنان بیهوده با هم گفتگو نمایند.

پیامبر اکرم ﷺ در مورد بیهوده سخن گفتن چه فرموده است؟

۱- صحیح البخاری

خصلت‌های مسلمان

پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرموده است: «مسلمان کسی است که سایر مسلمانان از آزار دست و زبانش در امان باشند.» (۱)

برخی از خصلت‌های مسلمان:

- مسلمان با همگان به نیکویی رفتار می‌کند.
- به عهد خویش وفا می‌کند.
- همیشه راست می‌گوید و از دروغ پرهیز می‌نماید.
- صابر و شکرگزار می‌باشد.
- مردم را به کار نیک امر می‌کند و از کار بد باز

می دارد.

- خشم خود را فرو می برد و خطای مردم را

می بخشد.

شاگردان در مورد خصلت های مسلمان باهم گفتگو کنند.

۱- چند خصلت مسلمان را نام بگیرید.

خانه خالی های ذیل را تکمیل کنید:

الف- مسلمان همیشه..... و از دروغ.....

ب- پیامبر ﷺ فرموده است:.....

